

موقوفه‌های قرآنی موزه آستان قدس رضوی فرصتی تاب برای پژوهشگران ایجاد می‌کند

گنجینه‌ای به قدمت تاریخ اسلام

سال ۱۳۴۶ گنجینه قرآن موزه آستان قدس رضوی به تعدادی قرآن و جزوه قرآنی محدود می‌شد که در دو تالار چیده شده بود و برای عموم قابل بازدید نبود. نخستین گنجینه قرآن در محل کتابخانه آستان قدس رضوی با نمایش ۲۱۴ جلد قرآن و جزوه قرآنی بازگشایی شد. این تعداد با توجه به قدمت و نفاست نسخ، از بین ۴۵۰۰ نسخه موجود توسط استاد گلچین معانی با همکاری رئیس وقت کتابخانه انتخاب شده بود. وی همچنین بر اساس بررسی و کارشناسی نسخ خطی قرآن‌ها، کتاب راهنمای گنجینه قرآن را تألیف نمود که در سال ۱۳۴۷ شمسی به چاپ رسید.

در سال ۱۳۵۶ با انتقال موزه و کتابخانه به ساختمان جدید، در ابتدا طبقه منهای یک این بنا برای مخزن نفائس و نمایش قرآن‌های خطی در نظر گرفته شد اما طی سال‌های بعد نسخ این گنجینه به طبقه دوم ساختمان انتقال یافت و فضای نمایش قرآن‌ها محدود شد. فضایی که تنها مهمانان اختصاصی می‌توانستند از آثار موجود در آن بازدید کنند.

اما جایگاه این نسخ قرآن وقفی و اهدایی که قدمت برخی از آن‌ها به چند صد سال نیز می‌رسید در ویرانه‌هایی به دور از دید عموم علاقه‌مندان نبود. از این رو بعد از انقلاب اسلامی ایجاد یک موزه تخصصی در این حوزه جزء سیاست‌های آستان قدس رضوی قرار گرفت و اولین موزه تخصصی قرآن جهان با نام «گنجینه قرآن و نفایس» در ۲۲ بهمن سال ۱۳۶۴ به منظور نمایش نسخه‌های خطی قرآن، مرقعات و آثار هنری هنرمندان افتتاح شد. دیگر هدف گشایش این موزه قدردانی از واقفان و اهداکنندگان این آثار نفیس و ایجاد بستری برای دسترسی محققان قرآنی و قرآن پژوهان به منظور تحقیق و پژوهش در این زمینه بود.

این موزه در ساختمانی به مساحت حدود ۱۰۰۰ متر مربع و در دو طبقه در ساختمان شماره ۳ موزه آستان قدس رضوی راه‌اندازی شد. بنای این موزه به‌سیار زیباست و در زمان احداث از هنرهایی چون مقرنس و گچ‌بری و آئینه‌کاری برای تزئین آن استفاده و سقف آن کاسه‌بندی شده است. تزئینات گچ‌بری و آئینه‌کاری داخل بنا اثر استاد کاران هنرمند آستان قدس رضوی، آقایان برومند و ملکی و استاد شمسی‌نژاد است.

در حال حاضر آستان قدس با وجود حدود ۲۲۰۰۰ نسخه قرآن و جزوه قرآنی دارای بزرگترین مجموعه نسخ خطی قرآن است که قدیمی‌ترین قرآن موجود در آن بیش از هزار سال پیش یعنی در اوایل قرن چهارم هجری قمری کتابت شده است.